

Erasmus+

Kære frisør:

Dette spørgeskema har til formål at vurdere og evaluere sundhedsforhold og miljømæssig bæredygtighed i din frisørsalon. Vi har behov for din deltagelse for derigennem at kunne give dig og dine kolleger den rette støtte i bestræbelserne på at øge trivsel og bæredygtighed i din virksomhed for at opnå menneskelige, samfundsmæssige og økonomiske gevinster.

Dine svar behandles anonymt.

Spørgeskemaet er opdelt i fem dele (A-E):

- A: Generelle spørgsmål. Blot for at skabe et statistisk datagrundlag.**
- B: Spørgsmål om sundhed og sikkerhed inden for dit fag. Vi fokuserer på kemikalier, brug af handsker og ergonomiske risici.**
- C: Spørgsmål om forebyggende ledelse og evaluering af arbejdsrelaterede risici.**
- D: Spørgsmål om, hvor bæredygtig din salon er. Vi fokuserer på energiforbrug og genanvendelse.**
- E: Spørgsmål om krav til uddannelse.**

Læs venligst spørgsmålene omhyggeligt igennem, hvorefter skemaet udfyldes og sendes.

Mange tak for din indsats.

Dette projekt er finansieret med støtte fra EU-kommissionen. Denne publikation [kommunikation] gengiver udelukkende forfatterens synspunkter, og Kommissionen kan ikke stilles til ansvar for evt. brug af informationerne heri.

A) Generelle spørgsmål

Salonens adresse (by og land) _____

Kvinde Mand Alder _____

Hvor længe har du arbejdet som frisør (inkl. uddannelsesperiode)?

Hvad er din stilling i salonen?

Hvor mange ansatte er der i salonen (inkl. ejer(e), fuld- eller deltidsansatte, assistenter, elever)?

Hvilke opgaver varetager du i forhold til kunderne?	Aldrig	Ofte	Nogle gange
MODTAGELSE			
RÅDGIVNING			
HÅRVASK OG -SKYL			
KLIPNING			
FØNTØRRING			
FARVNING			
FORSTÆRKNING OG PERMANENT			
STYLING			
MANICURE OG PEDICURE			
Har du på noget tidspunkt bemærket følgende symptomer?	Aldrig	Ofte	Nogle gange
LUFTVEJSALLERGI			
ALLERGISK KONTAKTEKSEM, EKSEM			
KLØE I ØJNE OG HALS			
SMERTER I RYG OG NAKKE			
LEDPROBLEMER (ALBUE, HÅNDLED, KNÆ, HOFTER ...)			
HOVEDPINE			
SVIMMELHED OG KVALME			
HÆVELSE I ANKLER OG BEN			

B) Spørgsmål om sundhed og sikkerhed i forhold til din arbejdsdag

B.1: KEMISKE RISICI

NIVEAU 1

Hvordan forholder du dig til nedenstående udsagn om kemikalier og kosmetikprodukter?	Enig	Delvis Enig	Uenig
Kosmetikprodukter er sikre. Hvis ikke, ville man forbyde dem.		10	5
Naturlige kosmetikprodukter er en marketingkampagne, der har til formål at øge prisen.		5	10
Kosmetikprodukter kan forårsage problemer, men kun hos mennesker, der allerede er disponeret for allergi.		10	20
Vi udsættes i for høj grad for kemikalier og burde undgå dem mest muligt.	20	10	-10
Kemikalier i salonen har normalt ingen indvirkning på frisørens sundhed.	-10	10	20
Nogle af de kemiske sammensætninger, der findes i kosmetikprodukter, kan forårsage allergi, kræft og andre sygdomme.	20	10	-10

0-30 point: Der findes omfattende videnskabelig evidens for, at kosmetikprodukter indeholder sundhedsfarlige stoffer. Til trods herfor tilsætter kosmetikfabrikanter disse stoffer i de lovmæssigt tilladte mængder. Tidsrum, eksponeringsgrad og de forskellige måder, hvorpå stofferne absorberes eller inhaleres i en salon, forårsager imidlertid mange sundhedsproblemer, som sætter frisører og kosmetologer i højrisikogruppen. Vi anbefaler, at du søger mere information på www.greensalon.eu.

31-70 point: Du er i nogen grad bevidst om kemiske risici, men du tvivler stadig på, om der er tale om overdrivelse i forhold til deres indvirkning på sundheden. Vi anbefaler, at du søger mere information på www.greensalon.eu.

Mindst 70 point: Du er i høj grad bekendt med de sundhedsrisici, der er forbundet med frisørarbejde, samt behovet for at fjerne eller nedbringe brugen og mængden af sundhedsskadelige kemikalier. Du kan finde yderligere information på www.greensalon.eu. Tillykke med det.

NIVEAU 2

Hvilke udsagn gælder for din salon?	JA	NOGLE GANGE	NEJ
Der anvendes afblegningspulver.	-20		20

Der findes et særligt sted, hvor man kan forberede eller blande farve, skyllefarve og permanent.	20		
Metalredskaber (sakse, barberknive ...) er nikkelfri.	10		
Der findes punktudsugning i specifikke arbejdsområder, hvor der er høj risiko for at blive udsat for kemikaliepåvirkning (som f.eks. farvning, blegning, permanent, kunstige negle ...).	20		
Der findes et overordnet udsugningssystem (du må ikke forveksle udsugning med rumventilation).	10		-10
Der forefindes egnede arbejdshandsker.	10		-20
Der bruges naturlige og allergivenlige kosmetikprodukter.	10	5	
Der forefindes egnede arbejdshandsker.	10	5	
Alle produkter er korrekt mærket, og personalet anmodes om at sætte sig ind i og følge forskrifterne.	10	5	
Overflader i salonen rengøres og desinficeres med pH-neutrale rengøringsprodukter.	10		

0-30 point: Der findes stor videnskabelig evidens for, at kosmetikprodukter indeholder sundhedsfarlige stoffer. Disse stoffer finder vej ind i kroppen gennem huden og luftvejene og kan forårsage sundhedsproblemer på både mellemlangt og langt sigt. Du accepterer imidlertid, at det ikke er muligt at afhjælpe denne situation og tager ikke de nødvendige præventive forholdsregler, og det anbefales derfor, at du engagerer dig mere i emnet og lærer, hvordan risici forbundet med kemiske stoffer kan nedsættes.

31-70 point: Du er i nogen grad bevidst om faren ved kemiske stoffer og tager de mest grundlæggende præventive forholdsregler. Du mener muligvis, at yderligere præventive forholdsregler potentielt vil kunne afskrække kunderne, eller også mangler du uddannelse eller ressourcer til at komme videre, så vi foreslår, at du fortsætter med at søge information. Det vil være en fordel for både din og dine kunders sundhed.

Mindst 70 point: Du er i høj grad bevidst om den sundhedsfare, der er forbundet med at arbejde i en frisørsalon, samt behovet for at fjerne eller nedbringe brugen og mængden af sundhedsskadelige kemikalier. Du har investeret tid, viden og ressourcer i forebyggelse og beskyttelse mod risici fra kemiske stoffer. Tillykke med det.

NIVEAU 3

Sandt eller falsk	SANDT	FALSK
--------------------------	--------------	--------------

Forskning viser, at begyndende symptomer på luftvejsallergi først viser sig, efter at man har været udsat for påvirkning i 5,3 år.	10	
Forskning viser, at 51 % af frisører lider af arbejdsrelateret astma.	10	
Persulfatsalte i blegemidler er skyld i 87 % af astmatilfælde hos frisører.	10	
Forskning viser, at 36 % af alle frisører lider af allergisk kontakteksem.	10	
Shampoo- og balsamprodukter menes at indeholde flere end 12 giftige og sundhedsfarlige bestanddele.	10	
Nationalt og internationalt placeres frisørfaget i kategorien farligt arbejde pga. den høje eksponering for kemikalier.	20	
De fleste hårfarvningsprodukter er sammensætninger af farvestoffer (f.eks. P-Fenialindamina), regulator (resorcin, hydrokinon) samt iltningmiddel (brintoverilte). Alle disse bestanddele er videnskabeligt klassificeret som sensibilisatorer og er potentielt kræftfremkaldende og mutationsfremmende.	10	
Ventilationen i en frisørsalon skal sikre en luftfornyelse på 100 m ³ pr. time pr. person.	10	
Parabener, paraffin, ftalater, formaldehyd og polyethylen glykol (PEG) er de giftigste bestanddele i kosmetikindustrien.	10	

0-30 point: Der er stor videnskabelig evidens for, at kosmetikprodukter indeholder sundhedsskadelige stoffer. Disse stoffer finder vej ind i kroppen gennem huden og luftvejene og kan forårsage sundhedsproblemer på mellemlangt og langt sigt. Du bør lære mere om sammensætningen og virkningen af de kosmetikprodukter, du anvender, for at undgå helbreds-skadelige virkninger.

31-60 point: Kosmetikproduktets sammensætning og skadelige virkninger er noget, der i nogen grad påvirker dig og den måde, du tænker på, men ikke i tilstrækkelig grad. Derfor vil vi opfordre dig til fortsat at udforske nye veje og at opsøge naturlige alternativer til de traditionelle kosmetikprodukter.

Mindst 70 point: Du er i høj grad bekendt med den sundhedsfare, der er forbundet med at arbejde i en frisørsalon, samt behovet for at fjerne eller nedbringe brugen og mængden af sundhedsskadelige kemikalier. Du har investeret tid, viden og ressourcer i forebyggelse og beskyttelse mod risici fra kemiske stoffer. Tillykke med det.

B.2: Brug af handsker.

NIVEAU 1

Vurder nedenstående udsagn om brug af handsker i din frisørsalon.	Enig	Delvis Enig	Uenig
Handsker begrænser følsomheden, så jeg undgår dem, hvor jeg kan.		10	20
Brug af handsker er et problem for mig pga. den tid, der går med at få dem af og på afhængig af de forskellige opgaver.		5	10
Kunderne accepterer brug af handsker.	10	5	
Almindelig brug af handsker giver svedige hænder og hudallergi.		10	5
Salonens ejer accepterer brug af handsker.	10	5	
Handskerne beskytter mod kemikalier i frisørprodukter, og de er afgørende for, at jeg kan beskytte mig selv.	20	10	
Engangshandsker er dyre, og de går let i stykker. Derfor bruger jeg husholdningshandsker (kraftige, genanvendelige).			20

0-40 point: Kosmetikprodukter indeholder stoffer, der er sundhedsskadelige for huden, og som kun kan undgås ved brug af egnede handsker. Du er imidlertid ikke bekendt med disse risici, hvorfor du prioriterer økonomi eller velvære i stedet for at sikre sundheden.

41-70 point: Du er klar over behovet for at bruge handsker, selvom du bør øge din viden om handsketyper og korrekt brug af dem.

Mindst 70 point: Du er i høj grad bekendt med den sundhedsfare, der er forbundet med at arbejde som frisør, og du anser sikring af sundheden som din højeste prioritet. Tillykke med det.

NIVEAU 2

Til hvilke af nedenstående opgaver bruger du beskytteshandsker?	JA	NOGLE GANGE	NEJ
Klipning (vådt, permanentet og/eller farvet hår).	5		

Hårbehandling: Farvning, skyllefarvning, blegning, extensions, reflekser.	20		-20
Hårvask og -skylning.	20	10	-10
Udglatning af hår og permanent.	20		-20
Desinficering af arbejdsplads, redskaber og udstyr (f.eks. stole, borde, børster, kamme).	10		
Styling.			
Hovedbundsmassage.	10		
Barbering af skæg og overskæg.	5		
Manicure og pedicure.	10		

0-40 point: Kosmetikprodukter indeholder stoffer, der er sundhedsskadelige for huden, og som kun kan undgås ved brug af egnede handsker. Du er imidlertid ikke bekendt med disse risici, hvorfor du prioriterer økonomi eller velvære i stedet for at sikre sundheden.

41-70 point: Du er klar over behovet for at bruge handsker til visse opgaver såsom hårfarvning, men du glemmer, at vedvarende kontakt med vand og fugt også kan skade huden.

Mindst 70 point: Du er i høj grad bekendt med de risici, din hud udsættes for som frisør, og du bruger handsker til alle opgaver, hvor kemikalier, vand eller biologiske risikofaktorer ellers ville kunne skade din hud. Tillykke med det.

NIVEAU 3

Hvilke foranstaltninger til beskyttelse af huden er der iværksat i din salon?	JA	NOGLE GANGE	NEJ
Beskyttelsehandsker i forskellige størrelser og til forskellige opgaver.	20	10	
Latexhandsker.			
300 mm lange vinyl- og nitrilhandsker til beskyttelse af underarmene.	20	10	
Oplæring i aftagning af handsker.	10	5	
Forbud mod at bære smykker på hænder og håndled under arbejdet.	20	5	-5
Hyppig brug af beskyttende cremer og lotions.	20	10	-5
Brug af handsker når der gøres rent og desinficeres (den kraftige, genanvendelige type).	10	5	-5

0-40 point: Kosmetikprodukter indeholder stoffer, der er sundhedsskadelige for huden, og som kun kan undgås ved brug af egnede handsker. Du bør undersøge udvalget af egnede handsker til brug i frisørsaloner, og hvordan de bruges.

41-70 point: Du er bekendt med den viden, der ligger til grund for brugen af handsker, men det ville være en god idé at opdatere din viden om handsketyper og deres korrekte brug.

Mindst 70 point: Du følger stort set alle forholdsregler til beskyttelse af huden, og du er bekendt med, hvilke typer handsker der er egnede til frisører. Tillykke med det.

B.3: ERGONOMISKE RISICI

NIVEAU 1

Vurder nedenstående udsagn om ergonomi i din salon.	Enig	Delvis enig	Uenig
Arbejdsmiljøet (belysning, temperatur, støj ...) påvirker personalets sikkerhed og / eller sundhed.	20	10	
Stående arbejde kan vare flere timer, så længe kropsvægten er ligeligt fordelt på begge ben.		10	20
Ergonomiske møbler på arbejdspladsen såsom justerbare stole, taburetter og vaskekummer er medvirkende til at afhjælpe muskel- og skeletproblemer.		10	20
Stress, hastværk og stor arbejdsbyrde er en del af livet i en frisør- og skønhedssalon, og det skal man bare acceptere.		5	10
Ergonomiske sko kan forhindre kredsløbsproblemer.	10	5	
Gener i led og lemmer ved ensidigt, gentaget arbejde er normalt, og det kan der ikke laves om på.		5	20

0-30 point: Du anerkender, at mange skader er relateret sig til ryg-, nakke- og håndledsproblemer, hvilket understreger, at der er store problemer i faget. Vi anbefaler, at du fokuserer på forebyggelse af ergonomiske risikofaktorer.

31-70 point: Du er bevidst om og kan identificere nogle af årsagerne til muskel- og skeletproblemer, men din viden er imidlertid ikke fyldestgørende. Vi anbefaler, at du øger din viden på disse områder.

Mindst 70 point: Du er bekendt med den kompleksitet af faktorer, der bidrager til, at frisører udsættes for fysisk og psykisk belastning, samt hvordan det kan forhindres. Ikke blot i forhold til design af udstyr, men også til arbejdsplanlægning og arbejdsstillinger.

NIVEAU 2

Se godt på fotografierne og angiv, på hvilket af de følgende billeder ergonomien er korrekt.	JA	NEJ
---	-----------	------------

		-20	
		-40	
		-40	
		30	
		40	
		20	

		40	
---	--	----	--

0-30 point: Det høje antal sygedage forårsaget af lænde-, ryg-, hals- og håndledsproblemer viser, hvor alvorligt og hvor stort problemet er inden for faget. Alligevel har det ikke været muligt for dig at identificere de korrekte arbejdsstillinger eller andre ergonomiske risikofaktorer, hvorfor du bør søge yderligere information om disse emner.

31-70 point: Du er bekendt med og kan identificere de arbejdsstillinger, man bør indtage på arbejde, især ret ryg og armene under skulderhøjde, men du ignorerer andre vigtige forhold såsom arbejdsområde og hvordan man betjener arbejdsredskaberne korrekt.

Mindst 70 point: Med hensyn til ergonomi er det nødvendigt ikke at begrænse en analyse af risikofaktorer til arbejdsstillinger, men også at inkludere møbler, arbejdsområde, design og betjening af enheder og redskaber. Du har identificeret alle disse forhold. Tillykke med det.

NIVEAU 3

Hvilke af nedenstående forebyggende tiltag mod fysiske og psykiske belastninger er blevet iværksat i din salon?	JA	NOGLE GANGE	NEJ
De opgaver og funktioner, der skal udføres, er veldefinerede og planlagt i god tid.	10	5	
Arbejdstid og pauser sikrer tilstrækkelig hvile.	10	5	
Arbejdsområdet er tilpas stort, og de redskaber, du har brug for til dit arbejde, er tilgængelige og bekvemme.	10	5	
Der oplæres i og informeres om gode arbejdsstillinger.	20	10	
Der er fastlagt en rotationsordning mellem arbejdsstederne for undgå ensidigt, gentaget arbejde.	10	5	
I pauserne opfordres man til at lave stræk- og muskelafslappende øvelser.	10	5	
Møbler og redskaber er ergonomiske og tilpasset personalets specifikke anatomiske særkender.	20	5	
Arbejds miljøet er roligt, lyst, rent, pænt, og der er rumventilation.	10	5	

0-30 point: Det høje antal sygedage forårsaget af lænde-, ryg-, hals- og håndledsproblemer viser, hvor alvorligt og hvor stort problemet er inden for faget. Alligevel har det ikke været muligt for dig at identificere de korrekte arbejdsstillinger eller andre ergonomiske risikofaktorer, hvorfor du bør søge yderligere information om disse emner.

31-70 point: En ergonomisk analyse skal ikke blot omfatte risikofaktorer forbundet med arbejdsstillinger, men også møbler, arbejdsområde, design samt brug af udstyr og redskaber,

arbejdsorganisering og det fysiske miljø. På din arbejdsplads er kun enkelte af disse ergonomiske risikofaktorer søgt forebygget.

Mindst 70 point: Du besidder den nødvendige viden til at identificere og vurdere de ergonomiske risici, og du er bekendt med den mest effektive forebyggelse for helt at fjerne dem eller i det mindste få dem under kontrol. Tillykke med det.

C) SPØRGSMÅL VEDRØRENDE FOREBYGGENDE LEDELSE OG VURDERING AF ARBEJDSRELATEREDE RISICI.

NIVEAU 1

Er du enig i nedenstående udsagn om arbejdsrisikovurdering?	Enig	Delvis enig	Uenig
Risikovurdering er en juridisk forpligtelse, som kun giver unødige udgifter.			20
Arbejdsbetingelserne i faget ændrer sig næppe, og derfor er min plan for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici altid den samme.			20
Jeg er fuldt ud bekendt med mit fag og de risici, der er forbundet med det, og har ikke behov for en forebyggelsesplan.	-100	-50	20
En forebyggelsesplan er et meget nyttigt og brugbart værktøj, som har åbnet vejen for forbedringer og bekæmpelse af arbejdsrelaterede risici.	40	10	

0-30 point: En plan for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici er lovpligtig. Målet er at identificere risici, vurdere dem og tage de nødvendige forholdsregler for at fjerne eller nedbringe dem. Hvis en sådan plan ikke findes, råder vi dig til at udarbejde en plan for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici i din virksomhed så hurtigt som muligt.

31-60 point: Du har en rimelig forståelse for nødvendigheden af en plan for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici, og en sådan er muligvis iværksat i din salon, men det virker, som om du ikke engagerer dig aktivt i implementeringen af den. Vi vil foreslå, at du sætter dig grundigt ind i den og retter evt. spørgsmål til en sikkerhedsekspert for at højne trivslen og sikkerheden samt nedbringe sygefraværet.

Mindst 60 point: Du opfylder ikke blot dine lovmæssige forpligtelser ved at have en plan for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici, men praktiserer den og anerkender dens værdi, fordi du er opmærksom på dit helbred og dine medarbejders trivsel. Tillykke med det.

NIVEAU 2

Hvilke af nedenstående områder eller opgaver er analyseret i din virksomheds forebyggelsesplan?	JA	VED IKKE	NEJ
Møbler, redskaber, instrumenter og udstyr.	15		
Arbejdstider, pauser og arbejdsplanlægning.	10		
Bygningsmæssige forhold (gulve, trapper, elektriske installationer, udsugning, belysning, temperatur, støj ...).	10		
Kemiske produkter.	15		-15
Arbejdsstillinger / ergonomi.	15		-15
Uddannelse af og information til personalet.	10		-10
Opgaver og aktiviteter (hårvask, klipning, manicure, farvning ...).	15		-15
Sikkerhed for både personale og kunder.			10

0-30 point: Planen for forebyggelse af arbejdsrelaterede risici er et juridisk bindende redskab, hvis formål er at identificere risici, vurdere dem samt iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at fjerne eller nedbringe dem. Mangel på omhu i risikovurderingen og din manglende viden om dens indhold gør den imidlertid helt ubrugelig og nytteløs. Husk at en investering i forebyggelse er en investering i sundhed.

31-60 point: Du ved, hvad en plan for forebyggelse af risici er, og du har muligvis iværksat den i din frisørsalon, men du har hverken engageret dig i eller implementeret den. Vi vil foreslå, at du

sætter dig grundigt ind i den og retter evt. spørgsmål til en sikkerhedsekspert for at forbedre trivslen og sikkerheden samt nedbringe sygefraværet.

Mindst 60 point: Din forebyggelsesplan er iværksat korrekt, og der er foretaget en analyse af de største risikofaktorer og, vigtigst af alt, du kender den og har gennemgået den omhyggeligt, fordi du interesserer dig for dine medarbejderes trivsel. Tillykke med det.

NIVEAU 3

Hvilke af nedenstående situationer forekommer i din salon?	JA	NOGLE GANGE	NEJ
En aktiv og personlig deltagelse i udvikling og implementering af forebyggelsesplanen i din salon.	10	5	
Forebyggelse behandles på personalemøder.	10	5	
Særlige undersøgelser iværksættes i forhold til risikosituationer, der kræver større viden (medarbejdere med allergi, kredsløbsproblemer eller som er gravide ...).	20	10	
Forebyggelsesplanen gennemgås fra tid til anden.	20		
Medarbejderne modtager undervisning samt reel og løbende information om arbejdsrelaterede risici og forebyggende foranstaltninger.	20		
Ledelsen arbejder for en forebyggende kultur og viser interesse for forebyggelse gennem konkrete og hyppige tiltag (kursusdeltagelse, I + D + I, periodiske lægeundersøgelser, opmuntrer til en sund livsstil ...).	20	10	

0-30 point: Din forebyggelsesprocedure er muligvis korrekt og omfatter alle lovmæssige krav, men der findes ikke en reel forebyggelseskultur i din frisørsalon. Vi vil foreslå, at du indarbejder mål for sikkerhed og sundhed i din virksomhedsstrategi og udpeger en person (eksempelvis dig selv) til at fremme den.

31-60 point: Du har igangsat flere initiativer, der går videre end den strengt arbejdsrelaterede risikovurdering, hvilket vidner om større engagement og interesse fra ledelsens side. Det er de første skridt mod en reel forebyggelseskultur. Du har imidlertid behov for yderligere uddannelse og hjælp fra en ekspert.

Mindst 60 point: Du er overbevist om det gode ved at forebygge risici og engagerer dig aktivt i at forbedre forholdene for dine medarbejdere, fordi du er bevidst om de enorme menneskelige, økonomiske og samfundsmæssige fordele, der kan opnås. Tillykke med det.

D) SPØRGSMÅL OM DIN VIRKSOMHEDS BÆREDYGTIGHED

D.1: FORBRUG

NIVEAU 1

Hvilke af nedenstående forhold er gældende i din frisørsalon?	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1. Der er store vinduespartier, som sikrer naturlig belysning.			
2. Der er installeret flowmålere og gennemløbsbegrænsning ved vaskekummerne.			
3. Fjerner du stikket til apparater fra stikkontakten, når de er på standby?			
4. Bruger du lunkent i stedet for varmt vand til hårvask?			
5. Fylder du maskinen og bruger koldtvaskeprogram til vasketøjet?			
6. Der anvendes rumventilation eller opvarmnings-systemer.			

	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1	Frisørens arbejde tager sig bedst ud i naturlig belysning – og så er det gratis.	Brug så meget naturlig belysning som muligt i din salon. Frisørens arbejde tager sig bedst ud i naturlig belysning. Desuden kan du spare op til 515 kWh energi.	Du kan optimere den naturlige belysning i salonen ved at fjerne større genstande fra vinduerne, ligesom lyse farver på væggene vil reflektere og optimere effekten af sollys. Kunstig belysning placeres med omtanke.
2	Installering af flowmålere og gennemløbsbegrænsning sparer på vandforbrug og penge. Husk, at de, udover vaskekummerne, også kan installeres på alle vandhaner i salonen.	Installering af flowmåler vil kontrollere vandforbruget og spare dig penge, og gennemløbsbegrænsning vil nedbringe forbruget med op til 110.000 liter vand årligt. - Spar mere end 3.500 kWh.	Installering af flowmåler til kontrol af vandforbrug vil spare penge. Kan spare op til 110.000 liter vand årligt og kan installeres i alle virksomhedens haner. - Vandbesparende og sparer 3.500 kWh årligt.

3	<p>Hvis man trækker stikket til elapparater ud af kontakten, kan man spare 5-10 % af sit elforbrug.</p>	<p>Elapparater på standby bruger stadig strøm, selvom de ikke benyttes. Sluk for dem og træk stikket ud af stikkontakten, når det er muligt.</p>	<p>Elapparater på standby bruger stadig strøm, selvom de ikke benyttes. Sluk for dem og træk stikket ud af stikkontakten, når det er muligt.</p>
4	<p>Tillykke med dit valg af koldvask. En nedbringelse af temperaturen med kun 2° C vil give betydelige besparelser.</p>	<p>At foreslå kunderne at vaske hår ved en lavere temperatur vil gøre en forskel. Ved at nedkøle vandets temperatur med kun 2° C kan der opnås en besparelse på ca. 640 kWh årligt.</p>	<p>Ved at nedkøle vandtemperaturen med blot 2° C opnås en besparelse på ca. 640 kWh årligt.</p>
5	<p>Hvis man fylder vaskemaskinen og bruger koldt vand opnås besparelser på både elforbrug og CO2-udslip.</p>	<p>Det er mest effektivt at vaske med en fyldt maskine og koldt vand. Denne enkle regel kan spare op til 270 € årligt på el- og vandregningen.</p> <p>Ligesom man kan nedbringe energiforbruget med 1470 kWh.</p>	<p>Prøv altid på at fylde maskinen og bruge koldt vandsprogrammer, da det er mest effektivt. Man kan nedbringe omkostninger, energiforbrug samt CO2-udslip ved at følge denne enkle regel.</p>
6	<p>Frisørsalonen bliver mere effektiv, hvis man kun bruger rumventilationen, når det er nødvendigt. GODT VALG!!</p>	<p>En enkelt grad kan gøre en forskel! Sænk temperaturen 1° C om vinteren, og sæt termostaten på rumventilationen 1° C op om sommeren. Denne lille ændring sparer 370 kWh årligt.</p>	<p>Når man bruger varme og rumventilation, skal man huske, at når man øger nedkøling eller opvarmning med en enkelt grad, stiger forbruget med 8 %.</p>

NIVEAU 2

<p>HVILKE PÆRER BRUGER DU I SALONEN?</p>	 <p>SPAREPÆRER</p>	 <p>LED-PÆRER</p>	 <p>GLØDEPÆRER</p>
<p>HVORDAN OPVARMES VANDET?</p>	 <p>VANDVARMER</p>	 <p>ELVANDVARMER</p>	 <p>GASVANDVARMER</p>
<p>HVILKEN TYPE HANER ANVENDES VED VASKEKUMMERNE?</p>	 <p>ALMINDELIG HANE</p>	 <p>BRUSEHOVED</p>	 <p>LUFTBLANDERE</p>
<p>HVILKEN TYPE HÅNDKLÆDER BRUGES I SALONEN?</p>	 <p>BOMULDSHÅNDKLÆDER</p>	 <p>ENGANGSHÅNDKLÆDER</p>	 <p>BAMBUSHÅNDKLÆDER</p>
<p>HVORDAN BEHANDLES VASKETØJET?</p>	 <p>VASKEMASKINE OG TØRRETUMBLER</p>	 <p>VASKEMASKINE OG LUFTTØRRING</p>	 <p>VASKERI</p>
<p>HVORDAN ER ENERGIFORBRUGET FORDELT PÅ DE ENKELTE REDSKABER?</p>	 <p>ALMINDELIGT FORBRUG</p>	 <p>AUTOMATISK SLUKNING</p>	 <p>LAVT STRØMFORBRUG OG STØJNIVEAU</p>

Point

HVILKEN FORM FOR BELYSNING BRUGES I SALONEN?	5	20	0
HVILKE SYSTEMER BRUGES TIL OPVARMNING AF VAND?	5	5	20
HVILKEN TYPER HANER BRUGES I VASKE-KUMMERNE?	5	10	20
HVILKEN TYPE HÅND-KLÆDER ANVENDES I SALONEN?	5	5	15
HVORDAN VASKES SNAVSETØJET?	0	10	10
HVORDAN ER ENERGIFORBRUGET FORDELT PÅ DE ENKELTE REDSKABER?	0	5	10

0-30 point: Vand- og energiforbruget i salonen kan formindskes betydeligt ved at iværksætte små ændringer, der resulterer i reelle besparelser både økonomisk og miljømæssigt.

31-60 point: Du gør god brug af energi- og naturlige ressourcer, men du kan få en endnu mere effektiv og bæredygtig salon, hvis der foretages små ændringer.

Mindst 60 point: Tillykke. Måden, hvorpå der anvendes energi- og naturlige ressourcer i salonen sparer på omkostninger og energiressourcer og bidrager til bæredygtigheden.

NIVEAU 3

Hvilke af nedenstående situationer gælder for din salon?	JA	NEJ
1. Energiforsyningen er grøn.		
2. Vi bruger regnvand til toiletskyl og rengøring.		
3. Vi bruger solpaneler til opvarmning af vand.		
4. Vi bruger soldrevet rumventilation.		
5. Vi har belysning med bevægelsessensorer på toiletter og i gangarealer.		
6. Er der installeret vandhaner med flowbegrænser, indtil vandet når en fastsat temperatur?		

	JA	NEJ
1	Tillykke. Du bidrager til beskyttelse af miljøet, og du øger bevidstheden om bæredygtighed blandt kunder og medarbejdere.	Grøn energi koster det samme som den konventionelle og kan endda være billigere. På den anden side vil det forbedre det billede, kunderne har af virksomheden.
2	Tillykke. Udover at være omkostningsbesparende er regnvand kalkfrit, og det bidrager dermed til at beskytte vaskemaskine og sanitære installationer.	Regnvandsopsamling kan spare op til 15 % af vandforbruget. Det er sikkert at bruge til rengøring, tøjvask og toiletskyl.
3	Rigtig godt valg. Solcelleanlæg kan afskrives over 4 til 6 år og har en gennemsnitlig levetid på 20 år.	Solcelleanlæg til vandopvarmning kan nedbringe energiforbruget med mere end 450 kWh. Solcelleanlæg kan afskrives over 4 til 6 år og har en gennemsnitlig levetid på 20 år.
4	Tillykke. Du anvender et yderst bæredygtigt system til rumventilation i salonen med lavt CO ₂ -udslip. Du får en energibesparelse på op til 70 %.	Et rumventilationssystem, der anvender nedkøling med solceller, garanterer besparelser på op til 70 % af energiforbruget, og energien er tilmed grøn.
5	Denne foranstaltning udgør ligeledes en besparelse, selvom den kan virke uanselig. Godt gået.	Ved at slukke lyset i et rum, der ikke benyttes, eller installere bevægelsesfølsom belysning kan der opnås en besparelse på 440 kWh årligt.
6	Tillykke. Du får en årlig besparelse på 8000 liter vand pr. vaskeenhed.	Ved at installere et system, der omdirigerer vandet gennem rørene, til det når den rette temperatur, opnås en årlig besparelse på 8000 liter vand pr. vaskeenhed oven i energibesparelsen.

D.2: GENANVENDELSE OG MILJØ

NIVEAU 1

Hvilken af nedenstående tiltag er foretaget i salonen?	JA	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER	NEJ
1. Foretages der en klassificering og sortering af affald til genanvendelse?			
2. Findes der en plan for løbende uddannelse af medarbejdere i miljømæssige spørgsmål?			
3. Tilbydes der digitale tidsskrifter og medier til kunderne?			
4. Genbruges emballage til andre formål?			
5. Findes der naturlige planter i salonen?			

	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1	Tillykke. Genanvendelse er en af de letteste måder for en salon at blive mere bæredygtig på.	Genanvendelse er en af de letteste måder for en salon at blive mere bæredygtig på. For at gøre det endnu lettere kunne man anskaffe separate affaldsspande til genanvendelige materialer: Plastik, aluminium, pap, papir og glas.	Genanvendelse er en af de letteste måder for en salon at blive mere bæredygtig på. For at gøre det endnu lettere kunne man anskaffe separate affaldsspande til genanvendelige materialer: Plastik, aluminium, pap, papir og glas.
2	Du er bekendt med de vigtigste punkter i forhold til at skabe øget miljømæssig bevidsthed. Løbende uddannelse er afgørende for at skabe en bæredygtig salon.	Uddannelse af medarbejderne i genanvendelse og bæredygtighed muliggør en nedbringelse af ressourceforbrug og affaldsproduktion og minimerer dermed de miljømæssige påvirkninger.	Viden samt effektiv brug af ressourcer er afgørende for de miljømæssige hensyn. Løbende uddannelse er vejen til bæredygtighed.
3	Du sparer meget papir og reducerer samtidig CO ₂ -udslippet. Godt gået.	En løsning kunne være at investere i en tablet (koster ca. 350 €) som erstatning for fysiske bladabonnementer. Størstedelen af onlineblade er gratis, og det vil nedbringe salonens affald.	Størstedelen af onlineblade er gratis, og det vil nedbringe salonens affald.
4	Du er miljøvenlig. Når emballage genbruges i stedet for at købe nyt, mindskes affald og	Se på din tomme emballage og overvej, om den kan genanvendes, inden den går til genbrug. Genanvendelse af beholdere, inden de smides væk, er en	Mange af de beholdere, der findes i frisørfaget, kan genbruges, hvorved deres produktive liv forlænges, og

	forbrug af ressourcer.	god måde at bidrage til bæredygtighed på.	mængden af affald nedbringes.
5	Tillykke. Planter i salonen bidrager til både medarbejderes og kunders velvære.	Planter er gode luftfornyere, idet de bidrager til at rense luften for aerosoler og andre giftstoffer og tilfører ilt. Regelmæssig kontakt med disse naturlige elementer har en positiv indvirkning på humøret, nedbringer stress og er befordrende for et godt helbred.	Overvej at øge antallet af pottedplanter i salonen. Regelmæssig kontakt med disse naturlige elementer har en positiv indvirkning på humøret, nedbringer stress og er befordrende for et godt helbred.

NIVEAU 2

Hvilke af nedenstående situationer gælder for din salon?	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1. Der bruges biologisk nedbrydelige shampooflasker			
2. Der bruges et minimum af rengøringsmidler.			
3. Kemirester og emballage bortskaffes i særlige affaldscontainere.			
4. Der indkøbes produkter i biologisk nedbrydelige emballager.			
5. Der anvendes voksreflekser eller Easi Meche i stedet for alufolie til farvning.			

	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1	Tillykke. Du bidrager til at nedbringe vandforurening.	Forskerhold fra frisørbranchens leverandører arbejder på at øge produkternes biologiske nedbrydelighed. Der findes mange biologisk nedbrydelige produkter på markedet, der koster det samme som de gængse kosmetikprodukter.	Biologisk nedbrydelig shampoo og masker er ikke bare miljøvenlige, men er også sundere for helbredet.
2	Du beskytter miljøet ved at nedbringe brugen af rengøringsmidler. Ydermere undgås, at disse stoffer påvirker helbredet.	Drop de kemiske rengøringsmidler og brug i stedet rengøringsklude, der virker sammen med vand. De er beregnet til at tage 99 % af snavs og bakterier, og der skal blot bruges vand til at sikre en høj rengøringsstandard, hvilket sparer omkostninger til køb af rengøringsmidler, og det nedbringer tillige mængden af allergifremkaldende stoffer.	Når mængden og typerne af rengøringsmidler nedbringes, opnås både besparelser og miljøbeskyttelse. Brug rengøringsklude, der virker sammen med vand, og som samtidig er bakteriedræbende.
3	Du er yderst engageret i genanvendelse og er aktivt engageret i forureningsbekæmpelse.	Affald og beholdere til kemi kræver et særligt genanvendelsessystem. Giftige materialer vil langsomt trænge ned i grundvandet og skabe forurening. Benyt opsamlingsstationerne i byen eller kontakt virksomheder, der tilbyder at indsamle affaldet.	Hjælp dine medarbejdere med at identificere giftigt affald ved at bruge billeder. Dette sikrer en god genanvendelsespraksis.

4	Brug af produkter emballeret i biologisk nedbrydeligt materiale gør salonen mere miljøvenlig.	Brug af produkter emballeret i biologisk nedbrydeligt materiale forenkler affaldssortering og nedbringer CO₂-udslippet med 10 %. De er fremstillet af materialer fra fornyelige kilder såsom majsstivelse og sukkerroer og er ufarlige, fordi de ikke forurener.	Biologisk nedbrydelig emballage er miljøvenlig, men er ydermere ufarlig, fordi den ikke indeholder skadelige stoffer, der potentielt kan ændre det emballerede produkt. Forøg antallet af produkter, der er emballeret på denne måde.
5	Brug af genanvendeligt plastikmeche er miljøvenligt. Det er brugervenligt, bæredygtigt og omkostningsbesparende. Godt gået.	Prøv en plastikfolie, der hedder meche i stedet for alufolier til farvning. Den almindelige plastikmeche er lettere at genanvende end alufolier, men er stadig et engangsprodukt. Den bedste er clipmechen, som anvender metalclips i stedet for klæbemiddel, og som derfor kan genbruges – en pakke med 60 koster ca. 80 € og kan holde op til et år, før den skal til genbrug.	Brug af genanvendeligt plastikmeche er miljøvenligt. Det forurener mindre og genererer mindre affald.

NIVEAU 3

Hvilke af nedenstående situationer gælder for din salon?	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER
1. Køber du fra lokale producenter og leverandører?			
2. Har du overvejet at anvende fotokatalytisk maling i salonen?			
3. Er dine redskaber lavet af bioplast?			
4. Genbruger du vandet fra vaskekummerne til toiletskyl?			
5. Bruger du naturlige kosmetikprodukter og certificerede økologiske produkter?			

	JA	NEJ	PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER / SITUATIONER

1	<p>Din bæredygtige forretningsmodel er fremragende. Når man køber fra lokale leverandører eller producenter, medvirker man til at nedbringe brændstofforbrug og CO₂-udslip.</p>	<p>Når man køber fra lokale leverandører eller producenter, taler vi om "0-km-produkter". Det bidrager til at nedbringe brændstofforbrug og CO₂-udslip i forbindelse med transport og giver desuden en besparelse på emballage, og man undgår derfor yderligere affald.</p>	<p>Øget indkøb fra lokale leverandører eller producenter, kendt som "0-km-produkter", er en god måde at øge bæredygtigheden på, da det bidrager til at nedbringe brændstofforbrug og CO₂-udslip i forbindelse med transport.</p>
2	<p>Tillykke. Når du har anvendt fotokatalytisk maling, er det formodentlig, fordi du kender de fordele, man kan opnå. Man minimerer forurening og bidrager til at beskytte miljøet.</p>	<p>Fotokatalytisk maling er et effektivt luftrensningssystem, der medvirker til at fjerne lugt, røg, virus og bakterier. Systemet bygger på samme princip som fotosyntese og er en iltningssreaktion, der kan nedbryde organiske stoffer og uskadeliggøre gasser.</p>	<p>Du kan opnå store fordele ved at bruge fotokatalytisk maling overalt i salonen sammen med naturlig eller kunstig belysning. Processen vil bidrage til at rense luften i salonen, der således blive sundere at færdes i og meget mere miljøvenlig.</p>
3	<p>Udskiftning og genanvendelse af petroleumbaserede plastikprodukter er et miljøvenligt tiltag. Tillykke.</p>	<p>Anvend udstyr lavet af miljøvenlig bioplast, hvor det er muligt. Bioplast er lavet af fornyelige ressourcer, og 1 kg bioplast kan nedbringe CO₂-udslippet med 1 kilo. Der findes bioplastskåle til blanding af farver samt bioplastkamme og hårbørster. Nogle er endog fremstillet af majsstivelse eller sukkerrør.</p>	<p>Bioplaststoffer fremstilles af stivelse, sukker eller cellulose, som gør dem biologisk nedbrydelige. Udskiftning og genanvendelse af petroleumbaserede plastikprodukter beskytter miljøet.</p>
4	<p>Godt gået. Hver liter genbrugt vand er ensbetydende med respekt for miljøet. Medarbejderne gøres tillige mere bevidste om at passe på naturressourcerne.</p>	<p>Det vand, der bruges til hårvask, kan genbruges til toiletskyl. Forurening undgås ved at filtrere vandet, og genanvendelse af vandet gør salonen mere bæredygtig.</p>	<p>Når det er muligt, skal vand fra vaskekummerne genbruges til toiletskyl. Det er en billig og nem miljøvenlig og bæredygtig løsning, som samtidig er omkostningsbesparende.</p>
5	<p>Tillykke. Ved at anvende certificerede økologiske produkter sikrer du, at der benyttes et sundt produkt i salonen.</p>	<p>Certificerede naturlige, økologiske produkter er den sikreste og mest bæredygtige løsning for salonen. Herigennem forbedres medarbejdernes og kundernes trivsel og sundhed.</p>	<p>I dag findes der mange virksomheder, der forhandler eller producerer naturlige, økologiske produkter; kontrollér at de er certificerede og prøv dem. Det vil du ikke fortryde!</p>

E) KRAV TIL UDDANNELSE

Sundhed, sikkerhed og bæredygtighed i salonen	JA	NEJ
1 Giftholdige bestanddele i kosmetikprodukter og hvordan man identificerer dem.		
2 Valg og brug af egnede beskyttelseshandsker.		
3 Leverandører af naturlige kosmetikprodukter.		
4-Ergonomi: Forebyggelse og udstyr.		
5 Systemer til rumventilation og punktudsugning.		
6 Genanvendelse og genbrug af produkter og udstyr i frisørfaget.		
7 Grøn energi: Fordele, leverandører og installering.		
8 Typiske lidelser i frisørfaget: Symptomer, årsag og forebyggelse.		
9 Etablering og ledelse af en bæredygtig frisørsalon.		
10 Certificering og økomærkning. Betydning, krav og procedurer.		
11 Andet:		

Dette projekt er finansieret med støtte fra EU-kommissionen. Denne publikation [kommunikation] gengiver udelukkende forfatterens synspunkter, og Kommissionen kan ikke stilles til ansvar for evt. brug af informationerne heri.

